



**BORSA**  
**İSTANBUL**

# Pay Opsiyon Sözleşmeleri

**Vadeli İşlem ve Opsiyon  
Piyasası**

---

Bu dokümanda kullanılan içeriğin bir kısmı, Türkiye'deki düzenlemeler çerçevesinde menkul kıymetler veya türev araçlarla ilgili faaliyet göstermek üzere lisans sahibi olmayan ya da lisanslı türev araçlar borsası veya takas kurumu olarak yetkilendirilmemiş üçüncü taraflardan lisansla alınmıştır. Dokümanda kullanılan içerik sadece eğitim amacıyla oluşturulmuştur. Bu kapsamda, içerikteki bilgiler herhangi bir türev araç, menkul kıymet veya finansal aracı alıp/satma veya yatırım tavsiyesi olarak değerlendirilmemelidir. Dokümanın içeriği herhangi bir türev araç, menkul kıymet veya finansal aracın alım satımını teşvik etmez veya hukuki düzenlemeler kapsamında belirlenmiş herhangi bir aracılık faaliyetini tavsiye etmez. Kullanılan içerik herhangi bir türev araç borsasının alım-satım sisteminde işlem görmekte olan ürünlerde işlem yapmayı veya türev araçlara ilişkin takas işlemlerinin herhangi bir türev araç takas kurumunun takas sistemi içerisinde yapılmasını teşvik etme amacı taşımamaktadır. Opsiyon sözleşmeleri riskli araçlar olup tüm yatırımcılara uygun değildir. Opsiyon sözleşmelerine yatırım yapmak isteyen yatırımcılar yasal olarak kurulup lisans almış olan yerel türev araç borsalarına/takas kurumlarına başvurmalıdır.



# Pay Opsiyon Sözclemeleri

---

Yatırım, ister pay ve borçlanma araçları gibi menkul kıymetlere yapılsın, ister gayrimenkul gibi bir mala yapılsın, dinamiktir. Başka bir deyişle, her zaman bir öğrenme eğrisi olacaktır. Pay opsiyonlarıyla ilgili eğitiminiz de bundan farklı olmayacaktır. Önünüze her zaman öğrenilecek yeni kelimeler ve fikirler çıkacaktır–bu, devam eden bir süreçtir.

Opsiyon işlemi yapmak için bir aracı kurumda hesap açıp para yatırmanız ve ilgili risk bildirim formlarını imzalamanız gerekir. Bu süreçle ilgili ayrıntılı bilgi için aracı kurumunuzla görüşebilirsiniz.

NOT: Hesabın daha kolay anlaşılmasını sağlamak adına, bir opsiyon işlemi gerçekleştirildikten sonra ödenen veya alınan toplam nakit hesaplanırken, komisyonlar, işlem maliyetleri ve vergiler dikkate alınmamıştır.



# Sözleşme Olarak Pay Opsiyonları

---

Pay opsiyon sözleşmeleri, yatırımcılara çeşitli yatırım olanakları sunan kendine özgü finansal araçlardır.

Bu sunumun sonunda:

- Opsiyonların neden birer sözleşme olduğunu anlayacak,
- Bir opsiyon sözleşmesinin değerini belirleyecek kıstasları tanımlayabilecek ve
- Opsiyon sözleşmeleri ile paylar arasındaki benzerlikler ve farklılıklar listesi oluşturarak opsiyonları ne zaman kullanacağınıza daha kolay karar verebileceksiniz.



# Sözleşme Olarak Pay Opsiyonları

---

Pay opsiyonları, siz yatırımcılara neredeyse tüm yatırım olanaklarında ihtiyacınız olan esnekliği sağlayabilecek sözleşmelerdir.

**Soru:** Sözleşme mi? Bu hukuki bir terim veya hukuki bir belge değil mi?

**Cevap:** Evet, doğru. Çok basitçe söylersek, bir sözleşme, sözleşmenin şartlarını yerine getirmek üzere kendini hukuken bağlamayı kabul eden iki veya daha fazla sayıda taraf arasındaki anlaşmadır. Bu terimler, sözleşme taraflarının değiş tokuş yapmayı kararlaştırdığı şeyi tanımlar; ki bu da çoğunlukla, tarafların birinin, diğerinin sunacağı mal veya hizmetlere karşılık olarak yapacağı nakit ödemedir.

Bir tüketici olarak, sözleşme olarak görmediğiniz ya da sözleşme olduğunun farkında olmadığınız anlaşmalara taraf olursunuz. Örneğin bir daire, ev, iş yeri veya araba için kira sözleşmesi yapabilirsiniz. Bir ev için ipotek (mortgage) yapmak veya araba kiralamak için sözleşme imzalanması gerekir; aynı şekilde, bu ev ya da arabanın sigorta poliçesi için de sözleşme imzalanır. Sözleşmeler hepimizi her gün bir şekilde etkiler.



# Yatırım Olarak Opsiyon Sözleşmeleri

---

**Soru:** Bir yatırım aracı olarak sözleşme mi? Nasıl yani?

**Cevap:** Bir sözleşmeyi yatırım aracı olarak kullanmak, pay opsiyonlarına özgü bir kavram değildir. Aslında, yaygın olarak kullanılan bazı başka yatırım şekilleri de bir anlamda sözleşmedir. Örneğin, tahvilleri ele alalım. Bir tahvil satın aldığınız zaman, aslında size tahvilin anaparası artı faizini geri ödemek zorunda olan tahvil ihraççısına borç verirsiniz. O anda bir kağıt imzalamasanız dahi, tahvil için yaptığınız ödeme, sizinle ihraççı arasında bir sözleşme akdi hükmündedir.

Evinizin ya da arabanızın sigortasını yapan bir şirketle yaptığınız gibi birçok sözleşmenin aksine, örneğin tahvil gibi yatırım sözleşmeleri nakit değer taşıyabilir. Tahvil, vade tarihinden önce, öncelikle getiri oranına bağlı olan nakit meblağ üzerinden satılabilir.



# Opsiyon Sözleşmesinin Değeri

---

**Soru:** Tamamdır, anladım. Şimdiye kadar, tahvilleri bir tür sözleşme olarak düşünmemiştim. Daha önce tahvil alıp sattığım oldu ve tahvili sattığım fiyatı belirleyen şeyin, tahvilin getiri oranı olduğunu biliyorum. Peki ya pay opsiyon sözleşmeleri? Pay opsiyon sözleşmelerinin değeri neye dayalıdır?

**Cevap:** Bir pay opsiyon sözleşmesinin değeri, büyük ölçüde, dayandığı bir pay veya Borsa Yatırım Fonu gibi belirli bir menkul kıymetin değerine bağlıdır.



# Pay Opsiyonları ile Payların Karşılaştırılması

---

**Soru:** Eğer bir pay opsiyon sözleşmesinin değeri, payın değerine dayalıysa, bir opsiyon sözleşmesine yatırım yapmakla bir paya yatırım yapmak aynı şey değil midir?

**Cevap:** Hem evet hem hayır. Borsaya kote opsiyon sözleşmeleriyle paylar arasında çok sayıda benzerlik vardır:

Paylar, herkesin alıp satabilmesi için borsalara kote edilmiş menkul kıymetlerdir. Opsiyonlar ise opsiyon piyasalarında işlem görmek üzere kote edilen türev araçlardır. Opsiyon alış ve satış emirleri, aynı pay alış satış emirleri gibi üye temsilcileri aracılığıyla gerçekleştirilir.

Paylar gibi opsiyon sözleşmeleri de, alıcıların alış, satıcıların da satış teklifi vermesi suretiyle işlem görür.

Opsiyon yatırımcıları, aynı pay yatırımcıları gibi, fiyat hareketlerini, işlem hacmini ve diğer ilgili bilgileri gün be gün, hatta an be an takip edebilirler. Bir opsiyon sözleşmesini alan veya satan, emrinin hangi fiyattan gerçekleştiğini hemen öğrenebilir.

Öte yandan opsiyon sözleşmeleri ile paylar arasında bazı önemli farklılıklar da vardır:

Payların aksine, opsiyon sözleşmelerinin ömrü sınırlıdır. Yatırımcılar, payları, değerlerinin yükseleceği ümidiyle sonsuza kadar ellerinde tutabilirler, ancak opsiyon sözleşmeleri için vade sonu tarihi söz konusudur. Pay sahipliği, pay sahibine şirkette bir pay, belli oy hakları ve (varsa) temettü hakkı verirken, opsiyon sahipleri sadece bir payın fiyat hareketinin potansiyel faydasına katılırlar .





# Pay Opsiyon Sözclemelerini Niçin Kullanırız?

---

**Soru:** Yatırım yaparken, pay yerine opsiyon sözleşmesini tercih etmenin sebebi ne olabilir?

**Cevap:** Opsiyon sözleşmeleri size seçenek sunar. Seçenekleriniz, sadece pay satın almak, payı açığa satmak veya piyasadan uzak durmakla sınırlı değildir. Opsiyon sözleşmeleriyle, pozisyonunuzu kendi mali durumunuza ve belirli bir paya yönelik beklentilerinize veya piyasanın genel durumuna göre ayarlayabilirsiniz.



# Pay Opsiyon Sözleşmelerini Nasıl Kullanabilirsiniz?

---

## **Seçenek 1** : Spot Piyasada Pozisyon Almak Yerine Opsiyon Kullanımı

Yatırım beklentinizin yükseliş veya düşüş olmasına bakılmaksızın, bir pay opsiyon sözleşmesi satın almak ya da satmak suretiyle :

- Bir payın kesin alımı veya açığa satışı nedeniyle maliyete maruz kalmadan bir payın fiyatının yükselmesinden veya düşmesinden faydalanabilirsiniz.
- Payları cari piyasa fiyatının altında bir fiyattan satın alabilirsiniz.
- Hangi fiyatların hangi yönde hareket edeceğini bilmeseniz dahi, büyük bir piyasa hareketine göre pozisyon alabilirsiniz.

## **Seçenek 2:** Spot Piyasa Pozisyonu ile Birlikte Kullanım

Pay opsiyon sözleşmeleri, bir payda alınacak pozisyonla birlikte kullanılabilir;

- Elinizdeki payları piyasa fiyatında gerçekleşecek bir düşüşten koruyabilirsiniz.
- Elinizdeki paylardan gelir elde edebilirsiniz (temettü gelirinin yanı sıra).

